

Αριθμ. Πρωτ. ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ: 891
Ημερομ. Κατάθεσης: 17/11/2022

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ Α΄ ΑΘΗΝΩΝ

10 Νοεμβρίου 2022

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς: Τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κ. Κωνσταντίνο Σκρέκα.

Τον Υπουργό Οικονομικών, κ. Χρήστο Σταϊκούρα.

Τον Υπουργό Εσωτερικών, κ. Μαυρουδή Βορίδη.

Θέμα: «Πρωτιά της Ελλάδας σε παραβιάσεις του ευρωπαϊκού ενωσιακού περιβαλλοντικού δικαίου.»

Κύριοι Υπουργοί,

Προσφάτως η οργάνωση W.W.F. Ελλάς δημοσίευσε εμπειριστατωμένη μελέτη που αφορά στα πολιτικά και θεσμικά κενά της χώρας προς την κλιματική ουδετερότητα. Από την πρώτη κιόλας παράγραφο της μελέτης υπογραμμίζεται ότι όσο καθυστερεί η διεθνής κοινότητα και φυσικά η Ελλάδα να λάβουν τις σωστές αποφάσεις και να δρομολογήσουν τις απαραίτητες πολιτικές και μέτρα, τόσο θα συρρικνώνεται ο διαθέσιμος χρόνος προσαρμογής στους στόχους που έχουν τεθεί σχετικά με την κλιματική ουδετερότητα. Η πρωτόγνωρη περίοδος της πανδημίας ουσιαστικά ανέδειξε και την περιβαλλοντολογική διάσταση του σύγχρονου τρόπου ζωής και οργάνωσης των κοινωνιών καθώς προσέφερε στον πλανήτη ένα διάλειμμα - ανάσα από τις υψηλές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, η οποία όμως εξατμίστηκε μόλις χαλάρωσαν τα μέτρα και η οικονομική δραστηριότητα άρχισε να ανακάμπτει.

Σύμφωνα με την προαναφερόμενη μελέτη από τα δεδομένα των εκπομπών που η Ελλάδα δηλώνει στο πλαίσιο εφαρμογής των υποχρεώσεων της έναντι του ενωσιακού και του διεθνούς δικαίου, προκύπτει ότι οι τομείς που βαρύνονται με το μεγαλύτερο κλιματικό αποτύπωμα είναι οι τομείς της ενέργειας (ηλεκτροπαραγωγής) και των μεταφορών. Συνεπώς, ο μεγαλύτερος όγκος των τομεακών παρεμβάσεων είναι απαραίτητο να επικεντρωθεί σε αυτούς τους τομείς.

Τα σοβαρότερα όμως προβλήματα που αντιμετωπίζει η Ελλάδα, ακόμα και στο βασικό επίπεδο της συμμόρφωσης με το ενωσιακό περιβαλλοντικό κεκτημένο, είναι οριζόντια και αφορούν:

- το έλλειμμα πολιτικής βούλησης, σε όλο το φάσμα της πολιτικής ηγεσίας της χώρας (κυβέρνηση και περιφερειακή / τοπική αυτοδιοίκηση), με ελάχιστες φωτεινές εξαιρέσεις,

- διακυβέρνησης, με κυριότερο το έλλειμμα στελεχιακής στήριξης των υπηρεσιών που είναι επιφορτισμένες με την ευθύνη της διοίκησης και προστασίας των περιβαλλοντικών αγαθών,

- μεγάλα ελλείμματα διαφάνειας και δημόσιας λογοδοσίας,

- απουσία θεσμοθετημένων διεργασιών επιστημονικής τροφοδότησης της διαδικασίας λήψης αποφάσεων και αξιολόγησης των δημόσιων κλιματικών πολιτικών.

Με βάση την τεκμηριωμένη μελέτη του W.W.F Ελλάς συνιστά τύχη για τον φυσικό πλούτο και την ποιότητα ζωής στην Ελλάδα η θεσμική θωράκιση που προσφέρει το περιβαλλοντικό και κλιματικό δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Είτε με τη μορφή οδηγιών, οι οποίες αποτελούν πολιτικά πλαίσια και η συμμόρφωση των κρατών μελών απαιτεί μεταφορά στο εθνικό δίκαιο και δημιουργία εθνικών μηχανισμών εφαρμογής τους, είτε ως κανονισμοί που έχουν άμεση εφαρμογή, η περιβαλλοντική νομοθεσία της ΕΕ προσφέρει ένα συμπαγές καθεστώς κανόνων για αποτελεσματική προστασία των περιβαλλοντικών κοινών: της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων, της κλιματικής σταθερότητας, των κοινών φυσικών πόρων. Το γεγονός ότι η Ελλάδα κατατάσσεται στην πρώτη θέση σε παραβιάσεις του ενωσιακού περιβαλλοντικού δικαίου, σύμφωνα με τα ετήσια δεδομένα που δημοσιεύει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, δείχνει ακριβώς ότι τα προβλήματα δεν είναι σημειακά, ούτε αφορούν μεμονωμένους τομείς της οικονομικής δραστηριότητας της χώρας. Το γεγονός ότι το 77% των ανοιχτών υποθέσεων παραβίασης από την Ελλάδα αφορούν κακή εφαρμογή, δείχνει ότι τα προβλήματα πρέπει να αντιμετωπιστούν ως δομικά (όπως πχ η σοβαρή υποστελέχωση των υπηρεσιών περιβαλλοντικών ελέγχων) και πολιτικά καθώς δεν αφορούν απλώς καθυστερήσεις στη μεταφορά οδηγιών.

Η W.W.F. Ελλάς αναφέρει ως καλή πρακτική το παράδειγμα του «πράσινου προϋπολογισμού» της Γαλλίας, ο οποίος δημοσιεύθηκε για πρώτη φορά το 2021 ως παράρτημα του κρατικού της προϋπολογισμού. Στη βάση μεθοδολογίας που αναπτύχθηκε από δυο ελεγκτικές κρατικές αρχές, ο γαλλικός πράσινος προϋπολογισμός: α) εκτιμά την 'πράσινη' επίδραση όλων των κρατικών δαπανών, β) περιλαμβάνει όλες τις φορολογικές δαπάνες, γ) καλύπτει ζητήματα που δεν σχετίζονται μόνο με την κλιματική κρίση, αλλά και με τη βιοποικιλότητα και τη ρύπανση, δ) δεν περιορίζεται μόνο στην εκτίμηση των δαπανών με θετική περιβαλλοντική επίδραση, αλλά αξιολογεί και εκείνες που προκαλούν αρνητικές επιπτώσεις. Η μεθοδολογία που αναπτύχθηκε βαθμολογεί τις κρατικές δαπάνες με μια κλίμακα από το -1 (πολύ αρνητική επίπτωση) ως το +3 (πολύ θετική επίδραση) και καλύπτει έξι περιβαλλοντικούς στόχους: 1) μάχη κατά της κλιματικής αλλαγής, 2) προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και αποτροπή φυσικών καταστροφών, 3) διαχείριση υδάτινων πόρων, 4) μάχη κατά της ρύπανσης, 5) κυκλική οικονομία,

απόβλητα και αποτροπή τεχνολογικών κινδύνων, και 6) διατήρηση της βιοποικιλότητας και προστασία γεωργικών, δασικών και άλλων πράσινων περιοχών.

Αντιθέτως στην Ελλάδα, η W.W.F. συμπληρώνει ότι έως σήμερα ο Κρατικός Προϋπολογισμός δεν περιέχει δεσμευμένα ποσά για κλιματική δράση, ούτε εφαρμόζει κάποια μεθοδολογία εκτίμησης του κλιματικού αποτυπώματος των προβλεπόμενων δαπανών και χρηματοδοτικών δεσμεύσεων κάθε οικονομικού έτους. Επίσης, οι πόροι που διατίθενται γενικά για δράσεις προστασίας του περιβάλλοντος περιορίζονται σε έξοδα που αφορούν στο Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας και εμφανίζονται κατά κύριο λόγο ως έξοδα μισθοδοσίας. Κύριος, σχεδόν αποκλειστικός, χρηματοδότης των πολιτικών προστασίας του περιβάλλοντος και αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής στην Ελλάδα είναι οι πόροι που λαμβάνει η Ελλάδα στο πλαίσιο συγχρηματοδοτούμενων έργων και προγραμμάτων, με κυριότερο το ΕΣΠΑ, και βεβαίως του Ταμείου Ανάκαμψης.

Κατόπιν των ανωτέρω ερωτώνται οι κ.κ. Υπουργοί:

1. Πως προτίθεστε να αντιμετωπίσετε άμεσα και αποτελεσματικά το γεγονός ότι η χώρα μας κατατάσσεται στην πρώτη θέση σε παραβιάσεις του ευρωπαϊκού ενωσιακού περιβαλλοντικού Δικαίου καθώς το 77% των ανοιχτών υποθέσεων παραβίασης από την Ελλάδα αφορούν σε κακή εφαρμογή;
2. Πως προτίθεστε να επιλύσετε τα προβλήματα που αφορούν σε παραβιάσεις του ευρωπαϊκού ενωσιακού περιβαλλοντικού Δικαίου, τα οποία είναι ανάγκη να αντιμετωπιστούν ως δομικά όπως για παράδειγμα η σοβαρή υποστελέχωση των υπηρεσιών περιβαλλοντικών ελέγχων;
3. Προτίθεστε να προβείτε στην ανασυγκρότηση και στελέχωση με επαρκές και κατάλληλο προσωπικό των υπηρεσιών περιβαλλοντικών ελέγχων;
4. Ποια είναι τα ποσά που αναλογούν σε πρόστιμα για τη χώρα μας ανά έτος την τελευταία εικοσαετία λόγω παραβίασης του ευρωπαϊκού ενωσιακού περιβαλλοντικού Δικαίου;
5. Προτίθεστε να μελετήσετε ενδελεχώς το παράδειγμα του «πράσινου προϋπολογισμού» της Γαλλίας ώστε με τις κατάλληλες ενέργειες και αδήριτο συντονισμό των αρμόδιων υπουργείων να προκύψει ένας αντίστοιχος πραγματικός «πράσινος προϋπολογισμός» στη χώρα μας;

Η ερωτώσα Βουλευτής

Αγγελική Αδαμοπούλου
Ανεξάρτητη Βουλευτής Α΄ Αθηνών